

Seksuaalihäiriöt

Lääkärikirja Duodecim

13.6.2022

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, kliininen seksologi Leena Väisälä

- Seksuaalisuus
- Seksuaalihäiriöt
- Seksuaaliongelmien hoito

Seksuaalisuus

Seksuaalisuus on osa ihmisyyttä koko yksilön elämän ajan. Sen voidaan katsoa sisältävän seksuaalisen kehityksen, biologisen sukupuolen, sosiaalisen sukupuoli-identiteetin ja sen mukaisen roolin, seksuaalisen suuntautumisen, eroottisen mielenkiinnon, nautinnon, intiimiyden sekä lisääntymisen. Se on ihmisen kykyä ja valmiutta reagoida psyykkisesti ja fyysisesti aistimuksiin ja virikkeisiin kokemalla mielihyvää ja kiintymystä toiseen ihmiseen. Seksuaalisuus on osa ihmisen persoonallisuutta sekä yksi terveyden ulottuvuuksista. Sillä voi olla henkilölle eri merkityksiä eri elämän vaiheissa.

Seksuaalinen vaste on monimutkainen psykosomaattinen tapahtumasarja, jolla on biopsykososiaalinen tausta. Seksuaalisuuden ilmenemismuodot ja seksuaalisuuden toiminnallinen ulottuvuus eli seksi vaihtelevat hyvin paljon eri yksilöiden välillä riippuen myös heidän elämäntilanteestaan, sosiaalisesta taustastaan ja fyysisestä ja psyykkisestä tilastaan sekä ihmissuhteistaan.

Seksuaalisuuteen liittyvä tutkimus on jakanut ihmiset kahteen sukupuoleen: naisiin ja miehiin, joilla yleensä tarkoitetaan cis-sukupuolisia. Muunsukupuolisista tai transsukupuolisista on toistaiseksi vähän tutkimustietoa. Sen vuoksi näissä artikkeleissa puhutaan naisten ja miesten häiriöistä, mutta suuri osa tiedosta sopii myös [muunsukupuolisille](#) ja mahdollisesti myös [transsukupuolisille](#) henkilöille.

Seksuaalihäiriöt

Seksuaalihäiriöt ovat hyvin tavallisia ja ne voivat liittyä kiinteästi myös eri sairauksiin ja niiden hoitoihin. Yleensä seksuaalihäiriöt ovat hyvin monisyisiä kokonaisuuksia, joihin vaikuttaa ainakin biologiset, psykologiset, parisuhteeseen liittyvät ja sosiokulttuuralliset syyt. Seksuaalisuus on erittäin monimuotoista ja yksilöllistä, tämä on otettava huomioon kaikissa tilanteissa. Lisäksi eri elämänvaiheissa esiintyy fysiologisia muutoksia, jotka vaikuttavat seksuaalisuuteen.

Naisten seksuaalihäiriöihin luetaan

- [Naisen seksuaalinen haluttomuus](#)
- [Naisen kiihottumishäiriöt](#)
- [Naisen orgasmihäiriöt](#)
- Naisten seksuaaliseen kipuun liittyvät tilat (ks. [Emätinkouristus](#), [Yhdyntäkipu](#)).

Miesten seksuaalihäiriöihin luetaan

- Miehen seksuaalinen haluttomuus
- [Miehen orgasmihäiriöt](#)
- Siemensyöksyyn liittyvät häiriöt, kuten [ennenaikainen siemensyöksy](#) ja [vaikeutunut siemensyöksy](#).

[Pakonomaisella seksikäyttäytymisellä \(seksiriippuvuus\)](#) tarkoitetaan mitä tahansa seksiin liittyvää pidempiaikaista hallitsematonta käyttäytymistä ja/ tai seksin jatkuvaa

ajattelemista siten, että se aiheuttaa ongelmia.

Näistä seksuaalihäiriöistä kerrotaan tarkemmin omissa artikkeleissaan.

Seksuaaliongelmien hoito

Seksuaaliongelmien hoidossa käytetään seksuaalineuvontaa ja tarvittaessa seksuaaliterapiaa. Kiinnitetään huomiota elämäntapoihin ja asenteisiin. Lääkehoito tai lääkityksen vaihto antavat apua joihinkin seksuaalihäiriöihin.

Aiemmat kirjoittajat: Psykiatrian erikoislääkäri Matti Huttunen

Artikkelin tunnus: dlk00496 (032.045)

© 2022 Kustannus Oy Duodecim